Moni lukiolainen tienaisi paremmin ammattikoulupolulla – suomalainen huippuuttelkimus murtaa käsitystä lukion tuloja nostavasta vaikutuksesta

Ammattilinen koulutuksen alotuspaikkojen lisäminen voisi tutkimuksen mukaan nostaa työllisyyttä ja tuottavuutta.

Kotuksen 13.5.19:00

Ammattikoulujen suosituksessa rahoituksesta on tekeillä 2010-luvun jälkimmäisellä puoliskolla noin 250 miljoonaa euroa. Arkistokuva. Kuva: Antti Kröger / Yle

Petteri Lindholm
jaat.

Tienaatko enemmän menemällä lukioon vai ammattikouluun?

Pitkän vallinnut käsitys: yksilö kuin yksilö tienaa työtuorena aikana enemmän, jos menee perusteisiin jälkeen lukion.

Uusi, nousseva käsitys: moni lukion käynyt olisikin kerännyt suoremmat tulot ammattikoulun menemällä.

Havainnon taustalla on uusi kansainvälistä kiinnostusta herättänyt suomalainen tutkimus, joka julkaistaan pian maailman parhaimpien kuudoksessa taloustieteen julkaisussa *American economical journalissa*.

Tutkimuksen ovat tehneet Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen (ETLA) tutkimuspäällikö **Hanna Virtanen** ja Harvardin yliopistossa vaikoittava tekevä, Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen (Vatt) vieraileva tutkija **Mikko Sillman**.

Tutkimuksen pääsy huipputasolle Jälkeisiksi lukion tuomista korkeammista tuloista on perustunut terveistöihin perustelluihin, jotka on tukenut se, että keskimäärin lukio johtaa parempaan menestykseen työmarkkinoilla, Virtanen sanoo.

Virtanen ja Sillimanin tutkimuksessa päästään keskitsoitta ongelmiin eli kausiylemmaan sitä, miten saman yksilön tulolle olisi käynyt ammattikoulu- tai lukiopolulla.

Ensin koko ryhmän keskiarvot.

Kaikkien lukion käynteen tai kaikkien ammattikoulun käyneiden keskituloissa lukiolaiset ohittavat työturan edetessä ammattikoulaiset.

Työuran alussa ammattikoulun käyneet tienaavat enemmän, mutta lukiolaisten tulot kasvavat suoremmilla keskimäärin noin 28-vuotiaana. Kolmekymppisinä lukion käyneiden keskimääräinen vuosituloi on noin 3 500 euroa ammattikoulun käyneitä korkeampi.

Virtanen ja Sillimanin tutkimuksen mukaan monet lukion menneestä olisivat kuitenkin tienaineet työuriaiksen enemmän, jos he olisivat käynneet lukion sijaan ammattikoulun.

Ammattikoulun tuomat korkeammat tulot nähdään tutkimuksessa sekä lukion että ammattikoulun hakeville nuorilla, jotka ovat hakuositeilleen koulujen sisäänpäästyjinen tuntumassa.

Tulojä kasvattava vaikutus koskee kuitenkin todennäköisesti suurempaakin osaa oppilaista, jotka menevätkö peruskoulusta keskitsosa heikommin.

Tutkituista ryhmästä ammattikoulun valitsi saavat 33-vuotiaana vuosituloa noin kuusi prosenttia eli 2 000 euroa enemmän kuin lukiopolulla.

33-vuotiaaksi mennessä koko siihenastisten työuran aikana olisi ehtinyt kertyä noin 30 000 euroa suuremmat tulot.

Tutkimuksen aineisto saili seuramäinen 33-vuotiaaksi asti. Tulija nostava vaikutus jatkuu tutkimuksen mukaan kuitenkin lähi kyllä työuran.

– Simulaatioiden kautta nähemme, että ei hyvin epätodennäköistä, että hyöty suuremmista palkoista hahtuisi koko elämänkaaren aikanaan, Sillman sanoo.

Eilan tutkimuspäällikö Hanna Virtanen ja Harvardin yliopiston vieraileva tutkija Mikko Sillimanin mukaan on mahdollista, etä mentäisiin osa nuorista pidäs lukion, vaikka he pärjäisivät paremmin ammattikoulussa. Kuva: Jussi Ylimäinen / Yle

Yksilöiden lisäksi toisen asteen koulusviimmalla on merkiystä myös koko kansantaloiden ja yhteiskunnan kanalta.

– jos nuoret kuitkiisivat itseilleen parhaiten sopivaa polkua, se lisäisi varmasti myös työllisyyttä ja tuottavuutta yhteiskunnassa, Virtanen sanoo.

Korkeakoulun yhtä todennäköisesti ammattikoulusta tai lukiosta

Mikä lukio sitten johtaa osalla nuorista pienempiin tuloihin kuin ammattikoulu olisi johtanut?

– Emme tiedä tarkkaa mekanismia, mutta yksi tärkeimmistä selityksistä on kuultavasti tiimiä nuoristaa, jotka menevät lukion mutta eivät jatka korkeakouluun, Sillman sanoo.

Pekkä lukiokoulutus ei anna pätevyyttä mihinkään tietyyn ammattiin, selkää polkua työmarkkinoille ei ole, ja erikoisuusmerkitykseinä on vaikeaa. Erikoisuimmen yleensä nostaa tulija ja parantaa työllisyyttä.

Tutkittu ryhmä, eli sekä lukion että ammattikoulun hakeneet, pärjäsi peruskoulussa keskinkertaisesti. Osa pääsee lukion viimeisen jouksossa, ja osa jää täpärästi ulkopuolelle.

Viimeisen joukossa lukion päätsset jäävät todennäköisimmin korkeakoulutuksen ulkopuolelle kun kaikilaset keskimäärin.

– Rajan tienoella oleville nuorilla voi tiettävän olla huvon motivaatio jatkaa korkeakoulutukseen. Korkeakoulujen tiukka pullonkaula pitää ulkona monet nistäkin, jotka halusivat jatkaa, Virtanen selostaa.

Eroä mikä ammattikoulun menemisen olisi nostanut tulojä suhteessa lukiovalinnaan?

Mutkat suoristuu selitys on tutkijoiden mukaan se, että kyseisille henkilöille ammattikoulu yksinkertaisesti sopii paremmin.

– Lukio on tietenkin lukuaineperusteista, ja jos nuoren kiinnostukset, oppimiskyky ja vahuuudet ovat enemmän käytännöllisessä tekemisessä, ammattilinen koulutus kuitaseisi sopii paremmin, Virtanen sanoo.

Tutkiusta ryhmänä ammatilinen koulutus ei pienentänyt todennäköisyyttä jatkaa korkeakouluksessa. Sisäänpäänsrajoja lähellä olevat nuoret jolivat korkeaan 30 prosentin todennäköisyydellä korkeakouluun riippumatta siitä, käivätkö he toisella asteella ammattikoulun vai lukion.

Aiemmista käsityksistä poiketen ammattikoulussa käyneinen et tutkimuksen mukaan myöskään lisäsnyt riskiä, etä automatisaatio ta tiden uikoistamen uikonnalle vesi työpaikan.

Tutkijoiden mukaan uhka esi olla ammattikoulun käyneitä suvremp sen sijaan riillä, jotka käyvät lukion eräisiä jatka korkeakouluun.

"Ammattikoulujen aloitupaikkoja ei pitäisi alinkaan leikata"

Yline vuosien koulutuslelkkuukset ovat osuneet kaikkien koimmin ammattikoulutuhin. Näiden vuositilasteista rahoituksesta on linkatto 2010-luvun jäkkimmäisellä puoliskolla noin 250 miljoonaa.

Monissa Euroopan maissa harkitaan tällä hetkellä ammattikoulujärjestelmän vahentämistä.

Yhä huomiosta pitäisi Virtasen ja Sillimanin mukaan kiinnittää ammattikoulun pakkamäärän ja opetuksen.

– Tutkimustulosteemme perusteella ammattikoulujen alotuspaikkoja ei pitäisi alinkaan leikata, Sillman toteaa.

Alotuspaikkojen vähentäminen olisi erityisen haitallista nuorille, jotka menevät lukioon, koska pioteet eivät riitä ammattikoulun. Tällaiset henkilöt ovat tutkimuksen mukaan

Mikki keskitukset eivät todista lukion johtavan parempaan palkkaan?

- Kaikilaan lukiolaisiin tai kaikilaan ammattikoulun käyneisiin verrattu ei kerro, jättäjäkö lukiolaisten työuran suurempi palkkapuoli lukion käymistä.
- Syy on sinä, etä eri poluille valikoituvilla on esimerkiksi erilaiset mieleenimon kohteet, vahvuudet, taipumukset, oppimiskyky ja perhetaustat.
- Nämä seikat vaikuttavat taloihin siitä huolimatta, mitä koulun kyseinen henkilö jäätsy käymäin.
- Tutkimuksessa lukion tai ammattikoulun käyminen vaikuttaa tulokseen siitä, kuinka paljon ammattikoulun ja lukion mäkempien hakemista.
- Yksi syvin perusteluksia pärjäminesä henkilöistä osa pärjäse ensijaisesti hakemaasta koulusun ja osa ei. Koulufirin saadettajan arvosanojen ja valmistuneiden suoritiiteen vaiheilu aiheutaa ongelmaisuutta siinä, kuka koulusteen pääsee.
- Tässä asetelmassa tutkijat pyysivät analysoimaan tilastollisia menetelmiä, mitän kaksi tai ammattikoulu vaikutaa menestykseen työmarkkinoilla.

Ensisijaisesti ammattikoulun hakeviien kohdalla alotuspaikkojen vähentäminen ja siitä seuraava pistetarjon nousu voi johtaa myös siihen, etä henkilöt ei hae mihinkään, jos ovi ammattikoulun ei aukea. Se lisäisi syrjäytymistä.

Lukion alotuspaikkojen lisäämisen taas ei Virtasen mukaan todennäköisesti kannata, jos korkeakoulujen alotuspaikkoja ei samalla lisätäisi.

– Muutosin suuri määrä lukion käynestä jää pelkän lukion varaan, eikä siinä ole meidän tutkimustulostemme valossa paljoa järkeä.

Pienetkin muutokset lukion ja ammattilisen koulutuksen tarjonnassa vaikuttaisivat juuri tutkimuksessa tarkasteltuihin nuoriin.

Tutkijat: Lisää opinto-ohjausta peruskoulun ja arvostusta ammattikouluille

Toinen mahdollinen johtopäätös tutkimustuloksistoin on se, etä peruskoulun opinto-ohjaamista pitäisi lisätä, tutkijakaksikko sanoo.

Nuorten pitäisi heidän osalsaa saada lukio- ja ammattikoulun ominaisuudet tietoa ennen valintaa.

– Olisi myös tärkeää, että perheissä käytäisiin keskustelua siitä, mitkä asiat kiinnostivat nuorta, mistä hän kokee pärjäävänä ja mistä asioista tykkää koulussa, Sillman sanoo.

Myös ammatillisuuden arvostus pitäisi saada nousuun. Virtanen toteaa, etä esimerkiksi tiedotusvälineet keskittyvät selkeästi lukioon ja yhoppilaspitkoisiin ja ammatillisuudi jäähä pelkän.

– jos ammatillista koulutusta arvostettaisiin enemmän yhteiskunnassa, sillä olisi varmasti vaikutusta nuorten valintoihin, Virtanen sanoo.

Lue lisää:

Jokaisen 5.luokkalaisen tähyy löytää ominaisuuksiaa, ja siksi osat ovaisivat avaimaamaan – "Kyllä minua niemistää", sanoo pistro-ohjaaja. Jolla on vastuullaan 800 oppilaiaa

Koronavuosi lisäsi ammatinopiskelijoiden keskeyntyjä ja vähäisyyttä valmistumista – "Tämä aika heiqeisiu suoraan hiiqmatkiinnille"

Maria Sannikka: Amis on kriisissä

koulutus lukion ammattilisen aspiraatiosuh 5

Oke yleyttä
Keskustelu 36

Lue seuraavaksi

Pääuutiset

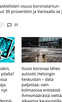

Rokotusjärjestys saattaa Suomessa muuttua – professori Ville Peltola: Kehitellä voitaisiin suunnata maahanmuuttajille ja aluelle, joissa riski on suuri

Helsingissä vieraileileen osuus koronatartunnoista on noussut 30 prosenttiin jo Vantaalla se jo 50 prosentia.

20.52 Uutiset 21

Tuntuuko sinusta, etä internet on pilalla? Hen hasatistaan Wikipedian jotkaa, jotka ovat ehkä vielä ehkä uusi ehkä "Tilinäko on todennäkinen"

19.45 Wikipedia

Uusia koronaa lähes avoinna olevista Helsingin bedautan – osa ilmoittaa ottaneesti yhteyttä ahkeraa kaupungilta

20.15 Koronavirus

Luetuimmat

Elämä pysähtyi, kun nuori kivi kuori yläosien pian synnyttyksen jälkeen – pitäisi pysyä yhdessä ja päästänyt yöstä

19.50 Yleisönäkujaus

Kainuun kaatolaitoksi vanhemi Kajaanin kaupunginvaltuusto toivo, etä poliitikot olisivat yhtäkkiä yhtäkkiä näpsinä ennen korona-tartuntaa, vivi EU-maalle vastit

10.31 Koronapandemia

Toivottiin äiitiä eli salaisuus, kuvaajan tuntemaa tarinaa – kirjailijalle tuli jotkaa kuvia kyseiile kahdestosa vuosia sitä

19.22 Valokuvaaminen

Uusimmat tiedot koronavirukseen: 57 691 uusta tartuntaa, Marin liikkumisrajoituksia ehkä tarvittaan, vivi EU-maalle uusti neuvottelulta rokotesiden jakelusta

20.05 Koronavirus

Marimitka kowa kroniikkaa akuelsi Kanadassa – Kanadan kuninkaallisen rajoilla vi hallituksen valossa

19.45 Koronavirus

Tuoreimmat

Vantaan Dusko yläiiti ja valmenut Hurrikaanin – Mestaruusliigan tärkejäsuukseen sehelä

17.52 Jalkapallo

Viime helpen maali viisivi TPS:n jatkoon – kotoo 4-liigan vähärä-puukseen sehelä, petti jalkuvat vain yöhesä sarjassa

20.04 Jalkapallo

Rokotusjärjestys saattaa Suomessa muuttua – professori Ville Peltola: Kehitellä voitaisiin suunnatuusmuuttajille ja aluelle, joissa riski on suuri

20.52 Koronavirus

Sportin Pauksa järjesti jyrrepauksen, vanaiaiset löivät Lukon – HPK yläiiti käräjä, pääsäännöpäinsa petkimat jukuirk karkaat tappiosjaksa

20.20 Jääkiekon miesten SM-liiga

Vuosi koronaa lähes autoisti Suomen kaupungeissa – ei pelejäsaa vain kolmessaa eräisessä ihmisenkäärässä vieistää akkaanna kaupungilla

20.53 Koronavirus

Jäkäpelivoitikka pyysy edelleen sukeraat! Pyrkeä kaikkeella – Vetoerilla kuudes peräätämen finaalisaysta

19.53 Urheilu

Ruokinta lesuyt! Onko kaupunkilaisilla ylimäärä ruokaa? – Ruokaa ei kannata heittäiskiisen kyselytutkimuksen ta

19.51 Lähiruoka

Tuntuuko sinusta, etä internet on pilalla? Hen hasatistaan yöryysi lehtiessa ja pelejä kertoo, miten Wikipedian jotkaa, jotka ovat ehkä vielä "Tilinäko on todennäkinen"

19.45 Wikipedia

Kato valmen: Näin Akiles ja Ventsi iskivät yhteen finaalissa

17.52 Urheilu

Sukupuolettomat vaatteet ovat ja vehiintyse, sanoo tutkija – nyt vaipuisiin pyrkii kruunattuaan nen pukumies

17.51 Maailma

Suomalainenlaitila vaikeaa perinteisen kymplä – Venäjän jalka liiapeh karkaat vettisen

17.04 Hiihto

Eilan pysähtyi, kun nuori kivi kuori yläosien pian synnyttyksen jälkeen – nyt jonne Tiensuu, 24, on pikkuyläiin yhtäkkiä ja päästänyt vetoä

19.50 Yleisönäkujaus

Brittiläisiä kaki jälleen kovia – tarjosi uraina lopetanneen kohlaat sukselle "viimeisen kuvrekkan"

18.57 Hiihto

Ensisijaisesti ammattikoulun hakeviien kohdalla alotuspaikkojen vähentäminen ja siitä seuraava pistetarjon nousu voi johtaa myös siihen, etä henkilöt ei hae mihinkään, jos ovi ammattikoulun ei aukea. Se lisäisi syrjäytymistä.

Lukion alotuspaikkojen lisäämisen taas ei Virtasen mukaan todennäköisesti kannata, jos korkeakoulujen alotuspaikkoja ei samalla lisätäisi.

– Muutosin suuri määrä lukion käynestä jää pelkän lukion varaan, eikä siinä ole meidän tutkimustulostemme valossa paljoa järkeä.

Pienetkin muutokset lukion ja ammattilisen koulutuksen tarjonnassa vaikuttaisivat juuri tutkimuksessa tarkasteltuihin nuoriin.

Tutkijat: Lisää opinto-ohjausta peruskoulun ja arvostusta ammattikouluille

Toinen mahdollinen johtopäätös tutkimustuloksistoin on se, etä peruskoulun opinto-ohjaamista pitäisi lisätä, tutkijakaksikko sanoo.

Nuorten pitäisi heidän osalsaa saada lukio- ja ammattikoulun ominaisuudet tietoa ennen valintaa.

– Olisi myös tärkeää, että perheissä käytäisiin keskustelua siitä, mitkä asiat kiinnostivat nuorta, mistä hän kokee pärjäävänä ja mistä asioista tykkää koulussa, Sillman sanoo.

Myös ammatillisuuden arvostus pitäisi saada nousuun. Virtanen toteaa, etä esimerkiksi tiedotusvälineet keskittyvät selkeästi lukioon ja yhoppilaspitkoisiin ja ammatillisuudi jäähä pelkän.

– jos ammatillista koulutusta arvostettaisiin enemmän yhteiskunnassa, sillä olisi varmasti vaikutusta nuorten valintoihin, Virtanen sanoo.